CERRIG YN SLIC

Drama ryngweithiol i ddisgyblion y Cyfnod Sylfaen.

CERRIG YN SLIC

Cyfarwyddwr:	Jeremy Turner
Yr actorion:	Ffion Wyn Bowen, Tomos Wyn
Ymchwil:	Mari Rhian Owen, Ffion Wyn Bowen, Jeremy Turner
Cynllun:	Jeremy Turner, Matt Lloyd
Gwisgoedd:	Misha Homayour-Fekri
Rheolwr Llwyfan ar Daith	Dawn Rawcliffe
Pecyn Athrawon:	Jeremy Turner, Mari Rhian Owen (CTAG). Cyngor Sir Ceredigion: Helen Davies, Hannah Thomas, Nia Thomas, Linda Davies, Bethan Mai Jones, Owena Davies. Rachel Vearey-Roberts and Bethan Davies, Ysgol Comins Coch.
Lluniau	Elin Crowley / Keith Morris.

Staff Parhaol Cwmni Theatr Arad Goch

Clerc y cwmni:	Ann Penny
Swyddog Cyswllt Ysgolion:	Anne Evans
Rheolwr Technegol:	Simon Lovatt
Swyddog Marchnata:	Carwyn Blayney
Is-gyfarwyddwr:	Mari Rhian Owen
Rheolwr Gweinyddol:	Angharad Lewis / Nia Wyn Evans
Cyfarwyddydd Artistig:	Jeremy Turner

Ffyrdd o gysylltu â Chwmni Theatr Arad Goch:
Ffôn: 01970 617998
Ffacs: 01970 611223
e-bost: post@aradgoch.org
post: Arad Goch, Stryd y Baddon, Aberystwyth, SY23 2NN

Cefnogir gwaith Cwmni Theatr Arad Goch gan
Gyngor Celfyddydau Cymru, Cyngor Sir Ceredigion a Chyngor Sir Gaerfyrddin.

Cyngor Celfyddydau Cymru
Arts Council of Wales

Noddir gan
Lywodraeth Cynulliad Cymru
Sponsored by
Welsh Assembly Government

Elusen Gofrestredig / Registered Charity 702506
Cwmni Cyfyngedig drwy Warant yng Nghymru / Company Limited by Guarantee in Wales 2375424
Rhif TAW/VAT No.549 6488 83

CYFLWYNIAD A GWYBODAETH I ATHRAWON

Y perfformiad

Mae CERRIG YN SLIC yn ddatblygiad ar gynhyrchiad blaenorol a welwyd gyntaf 7 mlynedd yn ôl; rydyn ni wedi'i seilio ar fframwaith y Cyfnod Sylfaen. Mae'r perfformiad rhyngweithiol sy'n para tua 50 munud yn cynnwys nifer o themâu ac mae'n fan cychwyn ar gyfer gweithgareddau dilynol yn y dosbarth.

Mae'r perfformiad yn cynnwys amryw o elfennau:

- mae'r **defnydd o wrthrychau naturiol** – cerrig a thywod – yn rhan bwysig o'r digwyddiadau a'r storïau; mae'r cymeriadau wedi creu byd newydd ble mae realiaeth a'r dychymyg yn cwrdd â'i gilydd;
- mae **elfen emosiynol** gref i'r stori; mae'r cymeriadau yn cwrdd, cyd-fyw, anghytuno, siomi, a dod yn ffrindiau eto; mae eu hymddygiad a'u hymatebion wedi'u seilio ar ein gwaith ymchwil ar sut mae plant yn chwarae ac yn ymwneud â'i gilydd;
- mae'r ddrama yn fwriadol amhenodol o safbwynt y berthynas rhwng y cymeriadau, eu hanes, y lleoliad a'r sefyllfa mae'n nhw'n byw ynddi; mae hyn er mwyn i'r gynulleidfa 'ddarllen' y ddrama mewn ffyrdd gwahanol ac er mwyn iddynt **ychwanegu eu syniadau eu hunain** at y stori.

Mae rhai syniadau ynglŷn â sut i ddefnyddio'r elfennau hyn yn y pecyn yma; rydyn ni'n ddiolchgar iawn i'r athrawon a'n helpodd i gynhyrchu'r pecyn.

Geirfa

Er nad yw'n angenrheidiol paratoi'r plant ymlaen llaw ar gyfer y perfformiad, efallai bydd y plant yn elwa mwy o'r perfformiad os ydynt eisoes wedi cael eu cyflwyno i'r eirfa a ddefnyddir (ar dudalen 14).

Pethau i'w cofio

- Mae'n rhaid i athro/athrawes fod yn bresennol yn ystod y perfformiad.
- Fe fydd y perfformiad yn dechrau yn yr awyr agored; gofynnwn i chi sicrhau bod gan y plant ddillad addas.
- Peidiwch â dweud wrth y plant am y perfformiad o flaen llaw, os gwelwch yn dda: mae'r elfen annisgwyl yn rhan o'r profiad.
- Os nad ydych yn sicr o'r trefniadau neu os bydd angen newid trefniadau ffoniwch ni gyntaf os gwelwch yn dda.

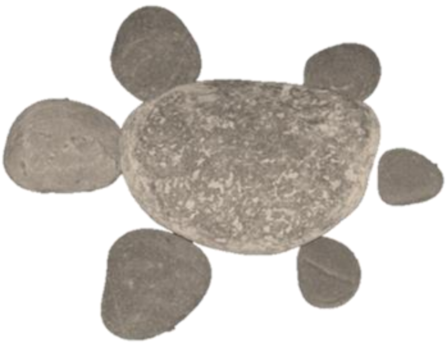

Cadwch mewn cysylltiad

Rydyn ni'n hoff iawn o dderbyn esiamplau o'r gwaith a wneir gan y plant yn sgîl ein hymweliadau; pan fyddwch wedi gorffen â'r gwaith anfonwch esiampl neu luniau ohono atom os gwelwch yn dda.

Derbyniwn lawer o e-negeseuon gan blant a welodd ein gwaith - ac anfonir ateb at bob un ohonynt; ein cyfeiriad yw post@aradgoch.org . Rydym yn gwerthfawrogi derbyn eich sylwadau chi'r athrawon am ein gwaith hefyd ac edrychwn ymlaen at dderbyn eich ffurflenni ymateb ar ôl ein hymweliadau.

Cofiwch – os oes unrhyw broblem cysylltwch â ni
Diolch unwaith eto am eich cydweithrediad – a gobeithiwn y byddwch yn mwynhau'r perfformiad!

Jeremy Turner - Cyfarwyddwr Artistig

‘...carreg fel neidr – fel tŷ – fel dinosor...’

Mae pawb wedi profi dychymyg byw plentyn wrth iddo weld llais a chlywed llun. Rhydd y Cyfnod Sylfaen gyfloedd i ymarferwyr addysg a’r celfyddydau arwain ac annog plant i holi, meddwl, canfod, rhesymu, chwilio a dychmygu wrth gaffael ac ymarfer y sgiliau a fydd yn eu gwneud yn ddysgwyr effeithiol ac annibynnol.

Bydd CERRIG YN SLIC yn estyn y dychymyg hyd yn oed ymhellach – a’r cwbl sydd eu hangen yw ychydig o gerrig.

Diolch i griw brwdfrydig o athrawon ac aelodau o dîm Cyfnod Sylfaen Ceredigion, a enwir uchod, am gyfrannau at y pecyn hwn o syniadau; gobeithir y bydd y syniadau yn eich cynorthwyo wrth ystyried gweithgareddau dilynol i ymestyn y profiadau theatraidd yn ogystal â hybu sgiliau creadigol a dyfnhau gwybodaeth eich disgyblion. Mae’r syniadau yn seiliedig ar amrywiaeth o gwestiynau sy’n arwain at weithgareddau ymestynnol o fewn y ddarpariaeth barhaus, cyfleoedd i gyfoethogi’r ddarpariaeth honno yn ogystal â sbardun i weithgareddau ffocws penodol.

Wrth gwrs, syniadau yn unig ydy’r rhain: medrwch eu haddasu ar gyfer gwahanol alluoedd a diddordebau eich disgyblion. Mae’r adnoddau yn syml ac mae llawer ohonynt ar gael yn rhad ac am ddim. Yr adnodd drutaf fydd yr oedolyn! Gosodir symbol bach ❈ yn ymyl y gweithgareddau y medrai oedolyn eu hymestyn ym mhellach eto trwy gwestiynu cyfoethog a phwrpasol. Lluniwyd esiampl o daflen gynllunio ar gyfer un ardal bosibl sef siop gerrig, taflen o syniadau pellach a rhestr adnoddau posibl.

Mwynhewch y profiad dychmygus, bywiog hwn gyda’ch plant a manteisiwch ar bob cyfle posibl i ymestyn y dysgu.

<u>Gwrthrychau naturiol a chwarae rhydd</u>

Mewn oes pan mae plant yn treulio llawer o’u hamser yn defnyddio adnoddau digidol ar gyfer diddanwch rheoledig, mae’n bwysig eu hannog i chwarae yn ddychmygus ac yn reddfol gyda phethau naturiol. Mae gan gerrig sŵn, ansawdd, pwysau, ffurf a lliw sydd oll yn ychwanegu at brofiad cyffyrddol y plentyn, gan alluogi’i ddychymyg i weithio’n rhydd a thrwy hyn mae’n cyfrannu at ei ddealltwriaeth uniongyrchol o gysyniadau a geiriau. Rhowch lond bocs o gerrig i’r plant er mwyn iddynt chwarae, creu, teimlo, disgrifio, gwrando, pwyso, llunio storïau a dychmygu...

<u>Dealltwriaeth emosiynol</u>

Rhan bwysig o weithred theatr yw cynnig drych i’n profiadau er mwyn i ni ddeall profiadau ac emosiynau yn well. Yn CERRIG YN SLIC mae’r ddau gymeriad yn profi ystod o brofiadau ac emosiynau: cyffro, dicter, ofn, siom, cyfeillgarwch, colli hunan reolaeth a chyfaddawdu. Gallwch ddefnyddio’r cymeriadau i drafod emosiynau.

<u>Datblygu syniadau’r disgyblion am y ddrama</u>

Dyma rai syniadau gallwch eu trafod gyda’r plant.

Pwy oedd y bobl yn y ddrama? Beth yw eu hoedran? Beth yw eu henwau?
Ble maen nhw? Pam eu bod nhw’n byw fan hyn?
O ble maen nhw wedi dod?
Pam eu bod nhw’n byw mewn byd o gerrig?
Beth arall gallen nhw wneud gyda’r cerrig?
(Yn ogystal gallwch ddefnyddio’r ddrama i drafod ffoaduriaid a digartrefedd).

ARDAL Siop Gerrig — Cynllunio Darpariaeth Parhaus

Beth mae'r plant yn ei wneud?	Dysgu Allweddol	Adnoddau
(Beth mae'r plant yn ei wneud yn naturiol wrth chwarae yn yr ardal hon?)	(Pa sgiliau y mae'r plant yn eu dysgu yng nghyd-destun eu chwarae?)	(Pa adnoddau y mae angen iddynt fod ar gael bob amser i ganiatáu i'r dysgu ddigwydd?)
• Trafod • Holi/ateb (prynu/gwerthu) • Trafod arian (chwarae rôl) • Creu sefyllfa • Darllen rhestri/archebion/labeli • Mwynhau • Siarad ar y ffôn-cynnal sgwrs/holi gwybodaeth • Grwpio/Trefnu-adnoddau'r siop • Rhannu/gofalu am eraill e.e. carreg unig • Gwneud rhestr • Cyfateb llun/pris • Symud pethau o le i le • Rheoli offer • Galw cyhoeddiadau • Gwisgo lan • Teimlo • Esbonio • Dychmygu • Gwneud seiniau/clywed • Arwain/cyfarwyddo'r chwarae	• Sgiliau cyfathrebu-deialog • Datrys problemau • Cymryd tro/dewis/ penderfynu • Sgiliau cymdeithasol- cyfarch a diolch. • Adnabod priodweddau cerrig amrywiol • Defnyddio/datblygu geirfa ymestynnol • Sgiliau corfforol manwl a bras e.e. gwisgo eu hunain/ symud celfi, trin offer bach a mawr. • Personol a Chymdeithasol – rhannu, cyd-chwarae • Mathemategol – dosbarthu, didoli, arian, pwyso, amser,hyd, maint, siâp, cyfri - talu gan ddefnyddio darnau arian cywir • Iaith – holi ac ymateb i gwestiynu/ trafod, esbonio • Creu rhestr labeli • Adnabod ac ysgrifennu llythrennau a geiriau • Defnydd o ansoddeiriau o ddisgrifio • Dwyn i gof • Holi ac ymateb i gwestiynau • Sŵn/Sain llythyren • Darllen rhifau ffôn o'r llyfr ffôn	• Amrywiaeth o gerrig: llyfn, garw, pigog, smotiog, llwyd, gwyrdd, coch, gwyn, bach, mawr, hir, byr a.y.b • Dillad/Het lwyd • Carreg siap ffôn • Papur ac offer marcio/sialc ar gyfer ysgrifennu ar y cerrig • Til/cownter • Cerrig o wahanol wledydd (esgus) • Amrywiaaeth o labelu • Arian neu caridau sy'n gyfystur i carreg amotiog, carreg lwyd. • Llyfrau gwybodaeth am gerrig • Clorian • Troli/basged • Pwrs/bag • Rhestri parod • Byrddau i farcio • Taflenni bargenion • Posteri- Prynwch un carreg cewch un am ddim ! • Llyfrau e.e. llyfrau ffôn, catalogau • Bathodynnau

DATBLYGU MEDDWL AR DRAWS Y CWRICWLWM	DATBLYGU CYFATHREBU AR DRAWS Y CWRICWLWM	DATBLYGU TGCh AR DRAWS Y CWRICWLWM	DATBLYGU RHIF AR DRAWS Y CWRICWLWM

Cyfoethogi'r Ddarpariaeth Barhaus/ *Enhancing Continuous Provision*

✵ – Cyfle i oedolyn ymestyn y weithgaredd trwy gwestiynnu cyfoethog

Darllen	Cerdd	Chwarae Rôl
"Fedri di ddarllen y cyfarwyddiadau / cliwiau i ddod o hyd i'r garreg aur?" "Fedri di greu gair/ brawddeg gan ddefnyddio cerrig â llythyren / gair?" "Rwyt ti'n awdur gwych. Beth wyt ti'n meddwl sy'n digwydd yn y stori? E.e. Aeth Huwcyn am dro ac fe welodd………" Darllenwch y stori i ffrind/ Recordiwch y stori".	"Sut fath o synau fedrwch chi greu gyda'r cerrig yma?" ✵ "Wyt ti'n gallu gweithio gyda ffrind i greu patrwm rhythmig?" "Wyt ti'n gallu copïo patrwm rhythmig dy ffrind?" "Wyt ti'n medru creu offeryn ysgwyd/ taro?" "Wyt ti'n medru creu sain cryf/ tawel?" ✵ "Pa offeryn fedrwch chi greu o'r adnoddau yma?" "Ydy bob carreg yn gwneud yr un sain wrth ei daro?" ✵ "Fedri di greu sgôr gwahanol gan ddefnyddio cerrig o wahanol faint?"	"Rwyt yn garreg hud. Atebwch gwestiynau gweddill y grŵp." ✵ (Gweler ysgrifennu) "Ydych chi'n cofio'r stori am y dref yng nghanol y môr? Dewiswch un rhan o'r stori. Fedrwch chi ail greu y rhan yna i'w pherfformio i weddill y dosbarth. Cofiwch feddwl sut mae'r gwahanol bobl yn teimlo?" "Ble awn ni gasglu cerrig heddi?" Fedrwch chi barhau â'r sgwrs rhwng y ddau gymeriad yn y sioe? Cofiwch drefnu ble, pryd a sut."

Gemau bwrdd / Jig-sos	Mathemateg	Corfforol
"Fedrwch chi ddod o hyd i bâr o lythrennau/ geiriau sy'n cyfateb ar y grid?" "Gwnewch y rhifau 1,2,3,4,5 gyda cherrig ar y cae chwarae" "Fedri di daflu cerrig at rif 3 a.y.y.b." "Fedri di daflu cerrig at 2 neu 3 rhif sy'n gwneud 6/7/8/9/10?" a.y.y.b.	"Fedri di ddosbarthu'r cerrig i 2 set. Disgrifia'r sut mae'r 2 set yn wahanol i ffrind. Heria dy ffrind i'w didoli mewn ffordd wahanol." "Fedrwch chi drefnu'r cerrig i greu wyneb cloc. Mae parti ar fin dechrau am ……. Dangoswch yr amser ar y cloc (gan ddefnyddio brigau fel bysedd)." ❈ "Fedri di greu sawl siâp amrywiol 4/ 5/ 6 ochr gan ddefnyddio'r cerrig ?"	"Fedri di ennill llawer o bwyntiau wrth daflu cerrig bach i mewn i'r bwcedi/ cylchoedd â rhifau amrywiol? Cofiwch gadw'r sgôr." "Fedrwch chi greu gêm gan ddefnyddio'r pentwr yma o adnoddau? Mae angen cytuno ar y rheolau." ❈ "Defnyddiwch eich corff i ddangos sut ydych yn teimlo. Gofynnwch i'ch ffrind i gopïo. Beth fyddai'n newid pe bai chi'n grac, siomedig, ofnus, swil, cynhyrfus ayb"

Celf a Chrefft	Ysgrifennu	Darganfod
"Fedrwch chi greu llun gan ddefnyddio 10 carreg? Cofiwch gofnodi eich llun" "Gall eich ffrind ail greu'r patrwm?" "Fedrwch chi gymysgu paent i beintio'r cerrig i gyfateb â lliwiau'r enfys?" "Rwyf wedi derbyn gwahoddiad i barti mewn hen gastell. Fedri di greu gwregys, penwisg neu emwaith o gerrig (real neu wedi'u creu) i mi i wisgo? Cofia dynnu ffotograff"	"Fedri di ysgrifennu pennill arall i'r gân?" **Cerrig lliwgar, cerrig mawr,** **Cerrig disglair ar y llawr,** **Chwilio Casglu ydym ni** **Creu patrwm one, two, three.** "Mae angen cacen gerrig ar gyfer parti dathlu. Ysgrifenna resait ar gyfer dy ffrind sy'n mynd i'w goginio." "Fedrwch chi greu llyfr dosbarth yn llawn o gymariaethau e.e. yn llwyd fel llygoden..? ayb "Rwyt ti'n garreg hud. Rwyt ti'n cael diwrnod arbennig yn llawn antur. Fedri di gofnodi dy stori ar bapur siâp tebyg i ti er mwyn rhannu'r stori gydag eraill?"	"Edrychwch ar y casgliad o luniau o gerrig amrywiol. Tybed beth sydd wedi cuddio tu mewn? Dychmyga a rhanna gyda ffrind." ❈ "Wrth deimlo'r cerrig yn y bocs teimlo, a fedri di ddewis un a'i theimlo'n ofalus ac yna chwilio am bartner iddi o gasgliad ar hambwrdd wrth ochr y bocs? Cei dynnu'r garreg allan o'r bocs pan fyddi di'n hapus bod y ddwy yn cyfateb o ran ydy e'n drwm, ysgafn, llyfn, garw neu finiog."

Tywod / *Sand*	Dŵr / *Water*	'Malleable'
"Ti yw casglwr y cerrig. Oes gen ti wisg arbennig? e.e. defnydd llwyd; mwclis ayb "Fedri di gyfateb pob carreg ag ansoddair e.e. carreg + llyfn?" 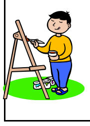	"Fedri di ail hen bentref o dan y dŵr?" (angen Magic Sand) "Fedri di adeiladu wal i atal llif y dŵr?" ❋ "Beth ydych yn meddwl bydd yn digwydd os rhown ni nhw i gyd yn yr un gwydr?" (Gweler rhestr adnoddau) ❋	"Fedri di ddefnyddio cerrig mân / tywod i greu llun / ysgrifennu gair ?" ayb

Peintio/ *Painting*	Byd Bach / *Small World*	Adeiladu / *Construction*
"Dewisa dy hoff garreg. Fedri di gymysgu paent i greu lliw'r garreg?" "Fedri di greu arlliwiau o lwyd?"	"Fedri di ail greu stori'r pentre yng nghanol y môr?" "Wedi creu person/ anifail o gerrig, fedri di greu cartref iddo?" ❋ "Mae angen i'r Casglwr Cerrig gasglu mwy o gerrig? Fedri di greu llwybr anturus iddo ddilyn?"	"Chi yw Pensaer Pontydd Pentre' Pontgarreg. Yn dilyn y corwynt neithiwr mae angen ail adeiladu'r bont. Fedri di ail adeiladu'r bont dros yr afon?"

Cynllunio Tasgau Ffocws

	DATBLYGU MEDDWL AR DRAWS Y CWRICWLWM		DATBLYGU CYFATHREBU AR DRAWS Y CWRICWLWM		DATBLYGU TGCh AR DRAWS Y CWRICWLWM		DATBLYGU RHIF AR DRAWS Y CWRICWLWM

Datblygiad Personol, Cymdeithasol, Lles ac Amrywiaeth Ddiwylliannol	Datblygiad Iaith, Llythrennedd a Sgiliau Cyfathrebu	Datblygu'r Gymraeg	Datblygiad Corfforol	Datblygiad Creadigol	Datblygiad Mathemategol	Gwybodaeth a Dealltwriaeth o'r Byd

	Amcanion Dysgu (Beth yw'r prif ffocws y dysgu e.e. maes dysgu + amcan cyffredinol?)	Meini Prawf Llwyddiant (Beth yw'r camau (i fyny at 3?) sydd angen i'r plant ddangos eu bod wedi llwyddo i ddeall/dysgu?)	Cyd-destun y Dysgu/ Profiadau Cyfoethog (Pwy sydd yn y grŵp? Ble mae'n cymryd lle?)	Adnoddau (Rhai adnoddau ychwanegol sydd yn rhaid cael)	Asesu ar gyfer Dysgu / Asesu'r Dysgu (nodiadau am blant unigol/grŵp - cryfderau/anawsterau eu dysgu)
Tasga Ffocws	• I ddatblygu dychymyg, creadigrwydd a gwreiddioldeb	Defnyddio'u dychymyg i gynnig un syniad am wrthrych sydd wedi troi'n garreg. Gall y disgyblion ddweud wrth yr athro'r hyn ddylai lluniadu er mwyn trawsnewid y garreg i wrthrych o'u dewis.	Lluniadu golygfa glan môr gyda 5 -6 carreg ar y traeth. Bydd angen siâp unigryw ar bob carreg. Adrodd y stori bod dewin wedi bod am dro ar hyd y traeth ac wedi troi popeth yn garreg. I ddatgloi'r hud rhaid i'r disgyblion ddyfalu beth oedd y cerrig cyn i hyn ddigwydd e.e. amlinelliad syml - o anifail fel cath/ ci/ asyn - fel gwialen bysgota/ ffon/ ymbarél ar gau - fel ôl esgid, pysgodyn, raced tennis - fel tywel, bar o sebon, blanced - fel het, het haul, sgarff - fel cylch rwber, pêl, pysgodyn jeli, modrwy Rhowch help llaw i'r plant i feddwl am sawl cynnig gwahanol am bob carreg. Dewiswch un ateb. Gofynnwch i'r plant i'ch helpu i ddadwneud yr hud. Esboniwch eich bod yn barod i lunio'u syniadau unwaith y bydd yr hyd wedi'i dorri. Chwarae gêm ' Delwau Cerrig' ; Chi yw'r dewin. Mae'r plant yn symud o gwmpas yr ystafell. Chwifiwch eich ffon hud a galw enw'r gwrthrych e.e. « Trowch yn ddelw o gath ! » Rhaid i'r plant i newid eu cyrff i'r siâp hwnnw – fel delwau cerrig. Wrth chwifio'ch ffon hud byddant yn dadmer unwaith yn rhagor.	Taflen fawr o bapur Pin ffelt Amlinelliad syml (gweler gyferbyn)	

Cynllunio Tasgau Ffocws

	DATBLYGU MEDDWL AR DRAWS Y CWRICWLWM		DATBLYGU CYFATHREBU AR DRAWS Y CWRICWLWM		DATBLYGU TGCh AR DRAWS Y CWRICWLWM		DATBLYGU RHIF AR DRAWS Y CWRICWLWM

Datblygiad Personol, Cymdeithasol, Lles ac Amrywiaeth Ddiwylliannol	Datblygiad Iaith, Llythrennedd a Sgiliau Cyfathrebu	Datblygu'r Gymraeg	Datblygiad Corfforol	Datblygiad Creadigol	Datblygiad Mathemategol	Gwybodaeth a Dealltwriaeth o'r Byd

	Amcanion Dysgu Beth yw'r prif ffocws y dysgu e.e. maes dysgu + amcan cyffredinol?	**Meini Prawf Llwyddiant** (Beth yw'r camau (i fyny at 3?) sydd angen i'r plant ddangos eu bod wedi llwyddo i ddeall/dysgu?)	**Cyd-destun y Dysgu/ Profiadau Cyfoethog** (Pwy sydd yn y grŵp? Ble mae'n cymryd lle?)	**Adnoddau** (Rhai adnoddau ychwanegol sydd yn rhaid cael)	**Asesu ar gyfer Dysgu / Asesu'r Dysgu** (nodiadau am blant unigol /grŵp –cryfderau anawsterau eu dysgu)
Tasgau Ffocws	Gosod cerrig yn eu trefn gan drafod a phenderfynu ar feini prawf neu reolau ar gyfer creu'r gyfres.	Disgyblion i ddewis maen prawf wrth roi set o gerrig mewn trefn - gallant ddefnyddio hyd, uchder, pwysau neu unrhyw newidyn arall.	Darparu cyfleoedd i'r plant i gyfarwyddo â'r cerrig a'u labeli e.e. cerrig/ creigiau/ cerrig mân. Cymharu dwy neu dair carreg sy'n hollol wahanol i'w gilydd er mwyn esbonio'n glir y termau 'mwy na' / 'llai na'. Cyfle i glywed syniadau'r plant drwy drafodaeth e.e. « O ble daeth y cerrig yma tybed ? » « Ydych chi wedi bod yn edrych ar gerrig o'r blaen ? » Gofyn i'r plant i osod y cerrig mewn trefn h.y. mwyaf – lleiaf a'u hannog i drafod unrhyw anawsterau a all godi wrth iddyn nhw benderfynu pa gerrig yw'r rhai mwyaf a pha gerrig yw'r lleiaf mewn gwahanol sefyllfaoedd. Sefydlu'r rheol neu'r maen prawf sydd i'w ddefnyddio gan y grŵp cyfan wrth lunio'r gyfres e.e. mae'r garreg yn fwy os yw'n uwch na'r gweddill sydd ar y bwrdd neu mae'r garreg yn fwy os yw'n pwyso mwy na'r gweddill neu mae'r garreg yn fwy os yw'n hirach na'r gweddill ar ôl gosod y cyfan ar yr un llinell sylfaen neu os yw cylchedd y garreg (y pellter o amgylch y tu allan iddi) yn fwy na'r cerrig eraill (gellir mesur y pellter hwn gyda darnau o wlân neu linyn a'u cymharu â'i gilydd). Cyfresu'r cerrig gan ddefnyddio'r rheol mae'r disgyblion i gyd yn cytuno arni ac yna ysgrifennu'r llythrennau sydd ar y cerrig o'r un mwyaf i'r lleiaf. Cyfresu eto gan ddefnyddio maen prawf neu reol wahanol ac ysgrifennu'r llythrennau i'r gyfres newydd wrth ochor llythrennau' gyfres gyntaf. Trafod y canlyniadau gan arwain y plant i sylweddoli nad oes y fath beth ag un rheol gywir ond yr hyn sy'n bwysig yw sefydlu rheolau a glynu wrthynt. Adolygu drwy drafod e.e. « Pa reol wnaeth …. awgrymu ? Allen ni ddefnyddio rheolau eraill ? Oedd hi'n iawn i ddefnyddio'r ddwy reol ? Pan oedden ni'n defnyddio rheolau gwahanol, oedden ni'n cael yr un atebion neu atebion gwahanol ? Ydy hi'n iawn cael atebion gwahanol pan ydych chi'n defnyddio gwahanol reolau ? »	- Set o 10 carreg o amrywiol maint h.y. mawr (hyd at 10 cm mewn diamedr) a rhai bach (hyd at 1cm mewn diamedr). Dylai'r set gynnwys rhai parau o gerrig gyda siapiau afreolaidd a fydd yn gwneud hi'n anodd penderfynu pa un yw'r un fwyaf. Bydd angen peintio llythyren ar bob carreg â phen marcio er mwyn galluogi'r plant i'w hadnabod. -Papur a phensil - Lliain bwrdd i ddiogelu'r bwrdd (dewisol)	

Cynllunio Tasgau Ffocws

	DATBLYGU MEDDWL AR DRAWS Y CWRICWLWM		DATBLYGU CYFATHREBU AR DRAWS Y CWRICWLWM		DATBLYGU TGCh AR DRAWS Y CWRICWLWM		DATBLYGU RHIF AR DRAWS Y CWRICWLWM
Datblygiad Personol, Cymdeithasol, Lles ac Amrywiaeth Ddiwylliannol	Datblygiad Iaith, Llythrennedd a Sgiliau Cyfathrebu	Datblygu'r Gymraeg	Datblygiad Corfforol	Datblygiad Creadigol	Datblygiad Mathemategol	Gwybodaeth a Dealltwriaeth o'r Byd	

	Amcanion Dysgu (Beth yw'r prif ffocws y dysgu e.e. maes dysgu + amcan cyffredinol?)	**Meini Prawf Llwyddiant** (Beth yw'r camau (i fyny at 3?) sydd angen i'r plant ddangos eu bod wedi llwyddo i ddeall/dysgu?)	**Cyd-destun y Dysgu/ Profiadau Cyfoethog** (Pwy sydd yn y grŵp? Ble mae'n cymryd lle?)	**Adnoddau** (Rhai adnoddau <u>ychwanegol</u> sydd yn rhaid cael)	**Asesu ar gyfer Dysgu / Asesu'r Dysgu** (nodiadau am blant unigol/grŵp - cryfderau/anawsterau eu dysgu)
Tasga Ffocws	• I drawsnewid amlinelliad syml i adlewyrchu gwrthrych go iawn • I ddatblygu hunan hyder • I barchu barn eraill • I ddatblygu dychymyg, creadigrwydd a gwreiddioldeb • I weithio ar y cyd fel un grŵp	Gall disgyblion gyfrannu un syniad gwreiddiol neu fwy i'r llun. Gall disgyblion wrando ar syniadau'u cyfoedion.	Tynnwch lun syml o berson (tebyg i'r dyn o goed). Esboniwch wrth y plant nad ydych yn gwybod sut mae gorffen y llun a bod eisiau'u help arnoch i'w orffen. Anogwch y disgyblion i greu stori am y person wrth i chi luniadu rhai o'u syniadau gan gynnwys gwrthrychau neu bobl ychwanegol. Defnyddier cwestiynau tebyg i'r canlynol i gynorthwyo'r plant wrth feddwl e.e. - Ai bachgen neu ferch sydd yma ? - Pa liw gwallt, llygaid sydd gan y person ? - Beth mae e/ hi'n gwisgo ; pa liw yw'r dillad ? - Beth mae'r person yn gwneud/ cario ? - Ble mae'r person yn byw ? - Ai llygaid glas neu lygaid brown fydd orau ? - Pa liw esgidiau ddylai e/ hi gael ? Wedi cwblhau'r llun gofynnwch i'r plant i ddewis enw i'r person, i benderfynu ble mae e/ hi'n mynd a thrafod beth fydd yn digwydd nesa' i'r person gan gynnig syniadau i herio'r plant e.e. Mae e/ hi'n dod ar draws ci a chredwch neu beidio mae'r ci yn gallu siarad …	Darn mawr o bapur Pensiliau lliw Pinnau ffelt 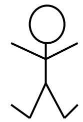	

Cynllunio Tasgau Ffocws

DATBLYGU MEDDWL AR DRAWS Y CWRICWLWM	DATBLYGU CYFATHREBU AR DRAWS Y CWRICWLWM	DATBLYGU TGCh AR DRAWS Y CWRICWLWM	DATBLYGU RHIF AR DRAWS Y CWRICWLWM

Datblygiad Personol, Cymdeithasol, Lles ac Amrywiaeth Ddiwylliannol	Datblygiad Iaith, Llythrennedd a Sgiliau Cyfathrebu	Datblygu'r Gymraeg	Datblygiad Corfforol	Datblygiad Creadigol	Datblygiad Mathemategol	Gwybodaeth a Dealltwriaeth o'r Byd

	Amcanion Dysgu (Beth yw'r prif ffowcws y dysgu e.e. maes dysgu + amcan cyffredinol?)	**Meini Prawf Llwyddiant** (Beth yw'r camau (i fyny at 3?) sydd angen i'r plant ddangos eu bod wedi llwyddo i ddeall/dysgu?)	**Cyd-destun y Dysgu/ Profiadau Cyfoethog** (Pwy sydd yn y grwp? Ble mae'n cymryd lle?)	**Adnoddau** (Rhai adnoddau <u>ychwanegol</u> sydd yn rhaid cael)	**Asesu ar gyfer Dysgu / Asesu'r Dysgu** (nodiadau am blant unigol/grŵp - cryfderau/anawsterau eu dysgu)
Tasga Ffocws	• Cysylltu amlinelliad syml o siâp â gwrthrych real • I ddod o hyd i amrywiol atebion ar gyfer un problem • I ddatblygu dychymyg, creadigrwydd a gwreiddioldeb • I ddatblygu dyfalbarhad a chanolbwyntio	Defnyddio'u dychymyg i gynnig syniadau niferus	Rhannu'r stori am yr artist oedd wedi dechrau tynnu llun teganau amrywiol ond heb gael amser i'w gorffen a nawr mae'n teimlo'n drist. Gofyn i'r disgyblion a fedran nhw ei helpu drwy gynnig syniadau beth all y teganau i fod ? Dangos un llun ar y tro i'r plant a'u hannog i feddwl yn greadigol a chynnig gymaint o syniadau â phosib am bob llun e.e. 1. carreg , plat, llygad, ôl troed, sebon ayb 2. bath, cwch, llong, bwced, powlen ayb 3. pyramid, tŵr, roced, coeden Nadolig, hwyl ayb 4. dyn eira, dol, bwgan brain, cath ayb 5. ci, hwyaden, dafad ayb 6. trên, car, lori, gogls nofio ayb 7. dyn, dol, pyped, Santa Gellir eu hannog i ddisgrio'r tegan yn fwy manwl drwy ofyn cwestiynau fel « Ydy e'n fawr neu'n fach ? Pa liw ydy e ? Gellir eu hannog i feddwl am degan nad oes neb arall wedi meddwl amdano.	Taflenni maint A4 gyda'r amlinelliadau canlynol arnynt : 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 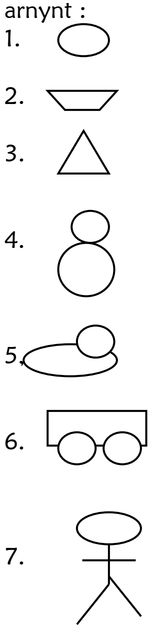	

Adnoddau Cyffredinol:

- Amrywiaeth o gerrig e.e. mawr, bach, miniog, llyfn, garw, gwyn, llwyd, coch, gwyrdd, smotiog, hir, byr, crwn, syth a.y.b.
- Carreg wedi ei baentio'n aur (D.P. Darllen)
- Cardiau cliw (D.P. Darllen)
- Sialc/paent- Ysgrifennu llythyren, gair neu rif ar y cerrig
- Llyfr Stori bylchu e.e. Un tro aeth……….i'r…………..
- Amrywiaeth o sbwriel e.e. potiau iogwrt, bocsys hufen iâ a.y.b.
- Defnydd/dilledyn neu het lwyd ar gyfer chwarae rôl
- Carreg Siâp ffôn- chwarae rôl
- Rhifau 1-10 ar gardiau (neu uwch os yn dymuno ymestyn y gweithgaredd)
- Tua 6 bwced (D.P. Corffol)
- Deunyddiau naturiol e.e. dail, brigau, moch y coed a.y.b.
- Adnoddau crefft e.e. papur lliw, paent, glud, gliter a.y.b.
- Papur amrywiol a phensiliau
- Olew, triog melyn, dŵr a lliw bwyd (Eu harllwys i mewn yn y drefn yma, gan ddefnyddio chwystrellwr ar gyfer y lliw bwyd) Adnoddau arnofio a suddo e.e.

Geirfa

Dyma restr o rai geiriau o’r ddrama y mae’n bosib eu bod yn anghyfarwydd i nifer o’r disgyblion.

Awgrymir ceisio cyflwyno’r geiriau a nodir gyda * i’r disgyblion cyn y perfformiad er mwyn iddynt gael profiad llawnach o’r sioe.

llyfn *	**dilynwch**
garw *	**diogel**
miniog *	**defnyddiol**
prydferth *	**diflannu**
hardd *	**canolbwyntio**
cymysgu	**tonnau ***
ychwanegu	**llifo ***
enfawr	**chwalu**

Syniadau Ychwanegol…….

Copïo'r ffotograff o gerrig

Amlinellu o gwmpas amrywiaeth o gerrig

Defnyddio dwy garreg i curo sawl sill sydd mewn enwau amrywiol

Defnyddio toes/clai i greu cerrig maint amrywiol e.e.

Sut mae'r tywod yn cyrraedd y traeth? Trafod

Defnyddio'r cerrig i greu pentref e.e.pobl cerrig, tai cerrig, siop a.y.b.

Creu cymeriad mawr allan o gerrig– meddwl am enw, oed, hoff/cas bethau, cartref a.y.b

Creu straeon ar lafar sy'n dechrau gydag 'Un tro….. '

Creu gwahoddiad i barti Cantre'r Gwaelod

Syniadau Ychwanegol

Meddwl am gwestiynau i gymeriadau'r ddrama.

Ysgrifennu neges i ffrind ar garreg

Creu patrwm gyda'r cerrig, ffrind i gopïo neu greu patrwm

Adeiladu gair/brawddeg gan ddefnyddio cerrig gyda llythrennau neu eiriau arnynt.

Creu dawns ar gyfer parti mewn castell.

Pwyso'r cerrig a'u dosbarthu yn ôl y trymaf i'r ysgafnaf.

Mewn par: un plentyn i ddilyn cyfarwyddyd y partner arall e.e. "Alli di osod y garreg wen o dan y gadair?"

Cyflwyno gemau buarth e.e. defnyddio cerrig i gyfri fesul 2 h.y. 'Hopscotch'

Rhannu cerrig gyda rhifau eilrif neu odrif mewn i ddau grŵp

CÂN AM GASGLU CERRIG

o CERRIG YN SLIC - Cwmni Theatr Arad Goch
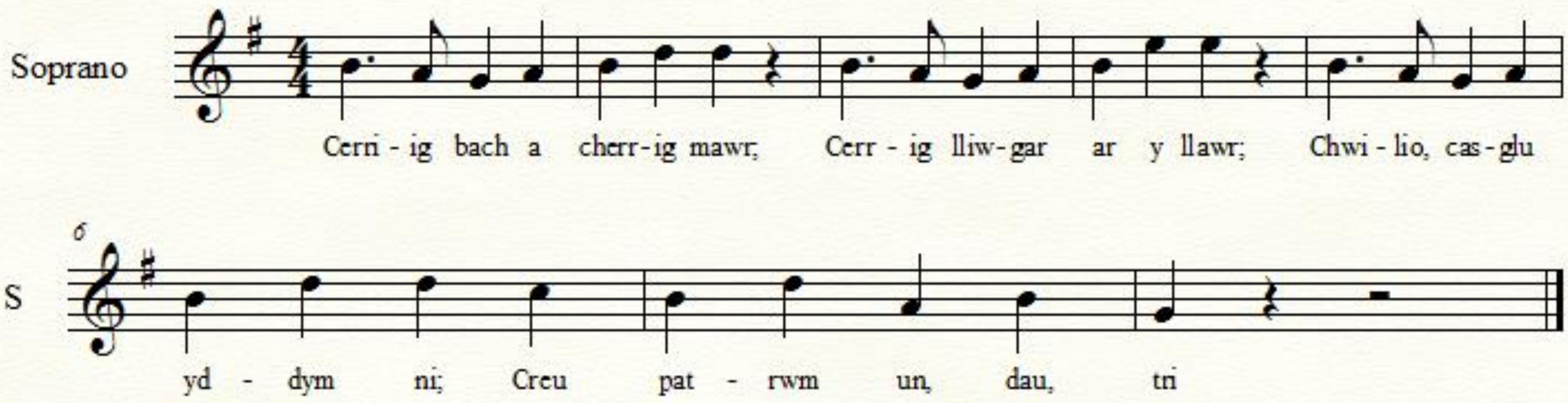
Lluniau

Defnyddiwch y lluniau yma i helpu'ch disgyblion i gofio ac i drafod y ddrama.

Tap-tap – mae'n galw ei ffrind gyda'r cerrig

Cerrig fel cwch

Carreg fel ffôn

Cyfri

Maen nhw'n dweud 'helo' gyda cherrig

Dydy hi ddim yn hapus

Sychu, sychu, sychu, sychu!

Stori am fôr-forwyn

Adeiladu

Gwlad yng nghanol y môr

Cacen gerrig

Pwy dorodd y gacen?

Mae e'n drist

Lluniau a siapau

Crwban

Tŷ

Blodau

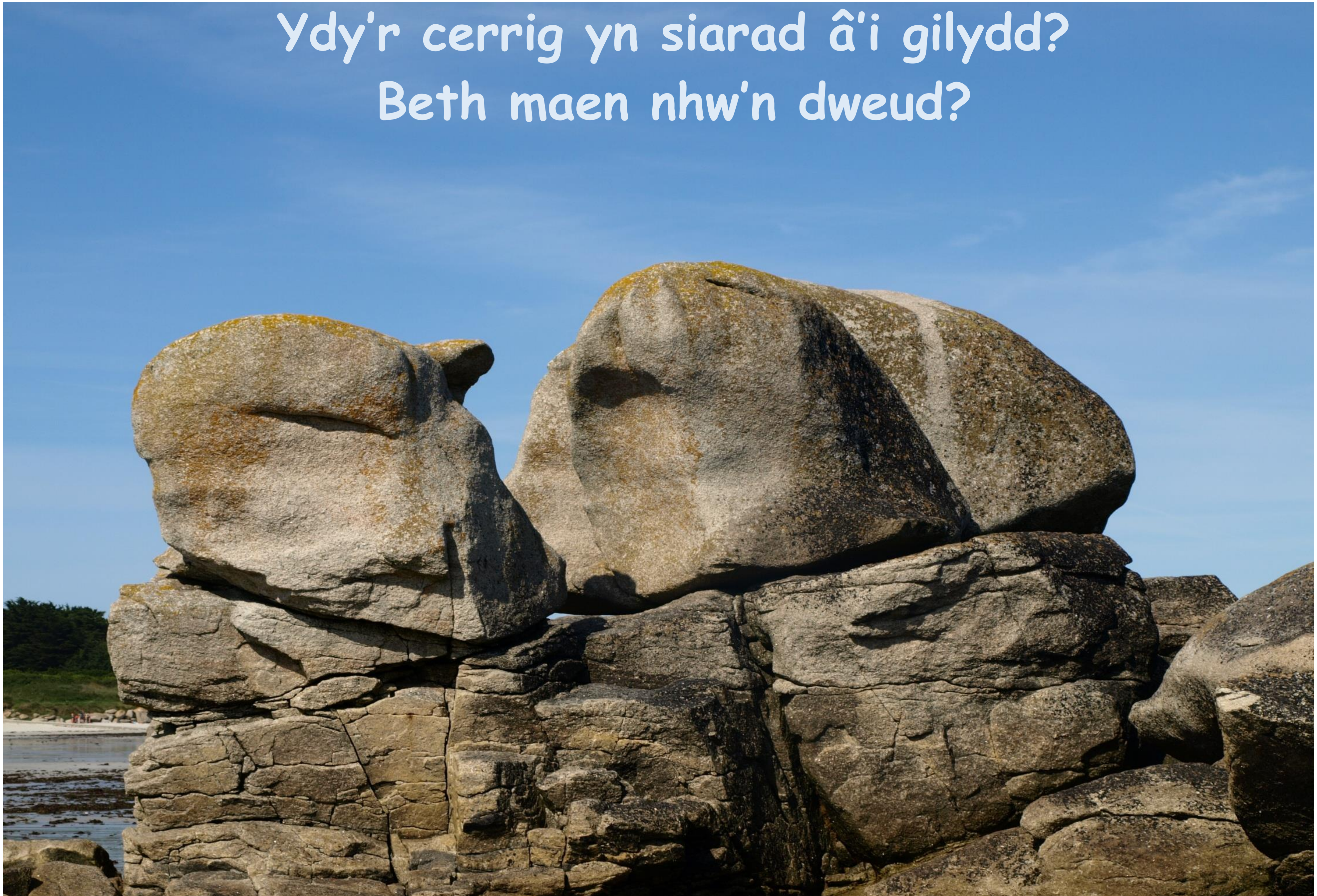
Ydy'r cerrig yn siarad â'i gilydd?
Beth maen nhw'n dweud?

Dewiswch eiriau i ddisgrifio rhain?

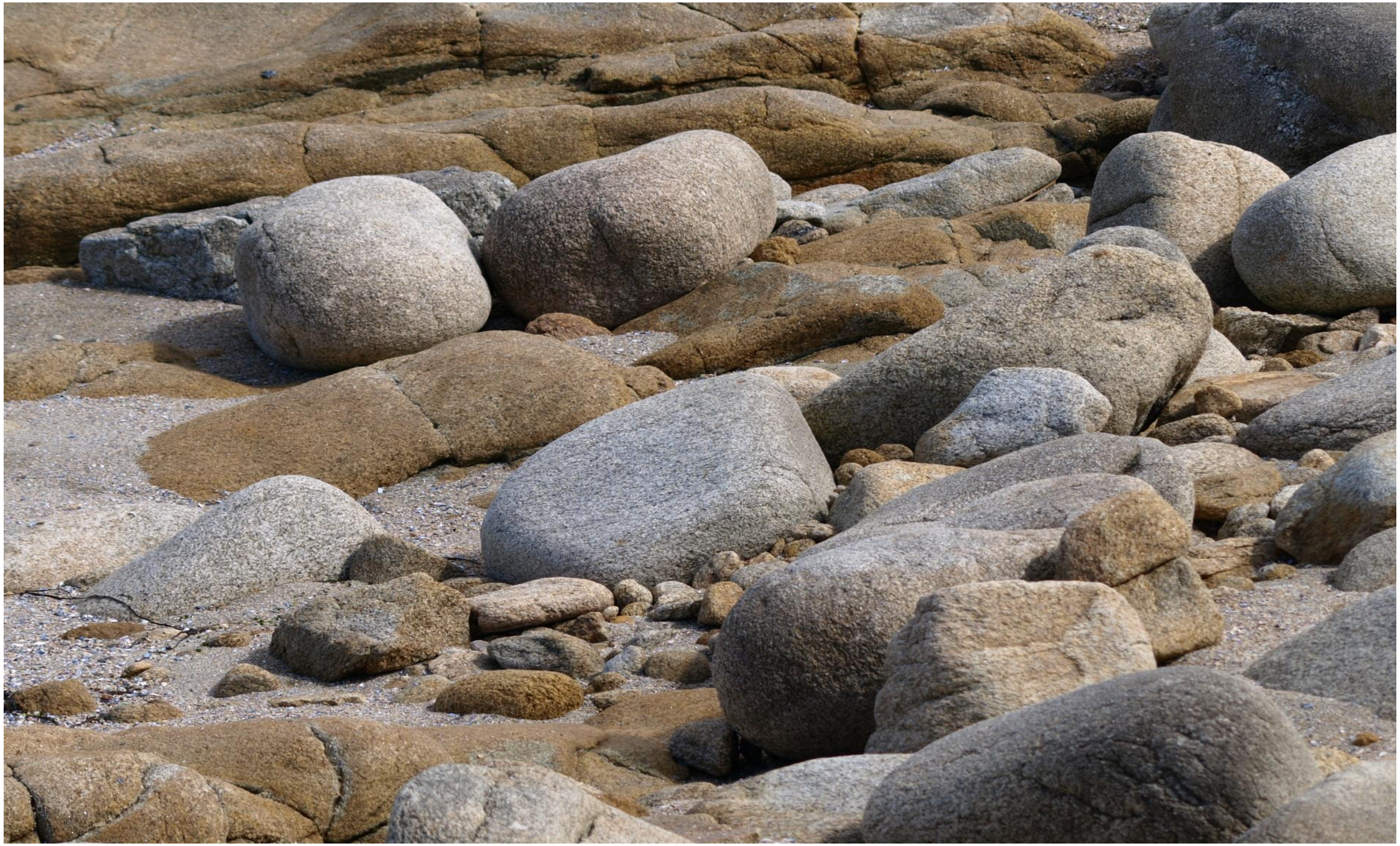

garw

crwn

llyfn

miniog

medal

ysgafn

caled

lliwgar

trwm

Mae'r cerrig yn …………………………………………………………………………………….

Mae'r cerrig fel……………………………………………………………………………………..

Dewiswch eiriau i ddisgrifio rhain?

garw

crwn

llyfn

miniog

syth

medal

ysgafn

caled

lliwgar

trwm

wastad

Mae'r cerrig yn ....

Mae'r cerrig fel......................

Fel beth mae rhain yn edrych?